

UPRAVA ZA ZAŠTITU

Klasa 72 (5)

INDUSTRIJSKE SVOJINE

Izdan 1. Decembra 1926.

PATENTNI SPIS BR. 3984

Akciova společnost drive Škodovy zavody v Plzni, Praha—Smichov.

Projektil sa usporivačem, koji se uvlači i izvlači.

Prijava od 19. marta 1925.

Važi od 1. septembra 1925.

Traženo pravo prvenstva od 22. marta 1924. (Čehoslovačka.)

Predmet je ovog pronalaska usporivač, koji se uvlači i izvlači, za projekte svake vrste i koji se razlikuje od naprave slične vrste lime, što projektil pri udaru radi sa ili bez usporivača za upaljač, po želji, ne morajući pritom menjati ili pomerati što na upaljivaču.

Ovaj pronalazak ima naročiti značaj kod projektila sa upaljačima, za koje dosad nije postajao nikakav siguran upaljač sa napred određenom oseljivošću, pošto je svako zaplivanje deformišuće ploče bilo nepouzđano.

Sušćina ovog pronalaska sastoji se u tome, što se u upaljaču ili projektilu nalazi slobodno postavljeno i slobodno okretno telo, koje prema položaju, u kome se projektil stavlja u top, zauzima takav položaj dejstvom teže, udarom, centrifugalnom silom ili kojom drugom silom, da upaljač radi sa usporavanjem ili bez usporavanja.

Za tu svrhu projektil je ili upaljač po svom obimu ili na dnu obeležen jednim znakom, koji je kao n. pr. u sl. 1 stavljen na dnu projektila i ima oblik jedne strelice. Ako se projektil stavi u top sa vrhom strelice na više, onda upaljač radi sa usporavanjem (zadocnjenjem) i obrnulo. Takva konstrukcija daje velike koristi, koje se sastoje u tome, što upaljač spolja ne mora biti pristupačen i što se top može brzo puniti bez upotrebe naroćitih instrumenata.

U projektilu slobodno postavljeno telo, koje izaziva zadocnjavanje palenja, ili isto sprećava, može dejstvovati kao rele posredno ili neposredno.

Predmet pronalaska pokazan je šematićki u sl. 2 i 3 priloženog nacрта. Sl. 2 je jedan način izvođenja predmeta pronalaska dok sl. 3 pokazuje drugi oblik izvođenja.

U samom upaljaču postavljeno je telo 10, koje sadrži spravu za regulisanje oseljivosti upaljača. U telu 10 postoji prostor 14 i kanali 1 i 4. Kanal 1 vodi ka samoj napravi za paljenje a kanal 4 ka detektoru odns. ka naboju projektila. U prostoru 14 leži slobodno pokrećan deo za usporavanje paljenja i isto može, kao po sl. 3, biti prizmatičnog oblika 5. Ova prizma 5 ima kanal 2 i deo 3. Ako se sad projektil unese u top sa oznakom na više (sl. 1) onda će prizma zauzeti položaj iz sl. 3 u sled dejstva teže. Ceo raspored valja zamisliti da je za 90° obrnut u levo. Kanali 1 i 4 vezuju se kanalom 3 neposredno i u slučaju udara projektila može plamen sa kapisle oćići neposredno ka detektoru odns. eksplozivnom naboju. Prema tome upaljač radi bez relantisera. Da bi telo 5 pri paljbi i za vremena leta projektila sigurno održavalo jednom usvojeni položaj, postavljaju se naroćiti osiguraći, 6 i 7 iznad prizme 4, koji se u miru drže elastićnim limanim cilindrima 13. U trenutku paljbe, osiguraći će usled lenjivosti zaostati u odnosu prema projektilu, savili povijenu ivicu cilindra 13 i doći u prosror 14, ćime se sprećava boćno pomeranja prizme 5 po paljbi. Pri položaju prizme 5 osigurać 6 doćiće u prostor 14, dok će se osigurać osloniti na prizmu 5. Ako treba da upaljač radi sa usporavanjem, onda se projektil sa

oznakom na dole unosi u top i prizma 5 pomeraće se na desno iz položaja u sl. 2 usled dejstva teže i doći između kanala 1 i 4 dela 3, koji vrši zadocnjavanje paljenja. Osiguranje prizme 5 protiv pomeranja vrši se na sličan način kao što je to ranije opisano t. j. elementom 7.

Telo 5, koje po sl. 2 ima prizmatičan oblik, može imati i svaki drugi proizvoljan oblik kao n. pr. oblik lopte 8 iz sl. 3. U sl. 3 lopta 8 se tako isto može slobodno kretati u prostoru 14. U pokazanom položaju uključen je deo 3 između kanala 1 i 4 i tu upaljač radi sa usporavanjem, pošto se klin 9, koji se u miru drži oprugom 11, pri paljbi oslanja na loptu 8 i zatvara kanal 12, koji vezuje kanale 1 i 4.

Kao što se iz nacrtu vidi, klin ne prolazi kroz sredinu lopte, već na mestu, koje leži između sredine lopte i ose upaljača. Time se postiže, da pri paljbi klin bude nešto malo uteran u prostor 14 i ekscentrično osloni na loptu 8 i takvo ovu drži u njenom položaju. Dakle lopta dejstvuje kao neka vrsta relea.

Ako se projektil unese u cev topa tako, da lopta 8 usled teže dođe ispred dela 3, onda klip 9 u momentu paljbe a usled lenjivosti, dolazi prostor 14 i oslobađa kanal, tako da plamen iz kapisle nesmetano dolazi preko kanala 1, 12 i 4 ka detonatoru odns. naboju projektila.

Po sebi se razume, da upaljač može i tako biti konstruisan, da se okidanje klina 9 uključuje i relantiser, dok je u miru pak moguće direktno paljenje. Zatim kretanje klina 9 može se izazvati i drugim silama n. pr. centrifugalnom i tome slično. Tako isto može se zatvaranje ili otvaranje kanala ili uključivanje relantisera vršiti na najrazličitije načine a da se time ne promeni suština pronalaska. Zatim se pronalazak može upotrebiti i zato, da projektil dejstvuje kao tempirana granata, šrapnel ili tome slično.

Patentni zahtevi:

1. Projektil sa uključivanjem i isključivanjem usporivača, naznačen time, što se u projektilu ili upaljaču nalazi slobodno po-

stavljeno telo, koje prema položaju, u kome se projektil meće u top, dejstvom proizvoljnih sila zauzima takav položaj, da upaljač radi sa ili bez usporavanja paljenja.

2. Projektil po zahtevu 1, naznačen time, što telo, koje izaziva paljenje ili usporavanje paljenja ili koje drugo dejstvo projektila, dela neposredno na projektil (sl. 2).

3. Projektil po zahtevu 1, naznačen time, što telo, koje izaziva paljenje ili usporavanje paljenja ili koje drugo dejstvo projektila dejstvuje posredno kao rele u projektilu.

4. Projektil po zahtevu 1—3, naznačen time, što se telo ili element, koji izaziva neposredno paljenje ili usporavanje paljenja ili koji drugi efekat projektila, na koji dejstvuje ovaj element održava u jednom zauzetom položaju udarom, centrifugalnom silom ili tome slično.

5. Projektil po zahtevu 1—4, naznačen time, što je telo, koje izaziva paljenje, ili usporavanje paljenja, ili koji drugi efekat načinjeno kao prizma (5), koja se kreće slobodno u prostoru 14 upaljača, i ima kanal 2 za neposredno paljenje i deo 3 za usporavanje paljenje, pri čem se prema položaju projektila usled teže kanal 2 ili deo 3 dovodi u direktnu vezu sa kanalima 1, 4 upaljača.

6. Projektil po zahtevu 1—5, naznačen time, što se prizma 5 po paljbi projektila održava u ukočenom položaju osiguračima (6 odns. 7) koji su ušli silom lenjivosti u slobodan deo prostora 14.

7. Projektil po zahtevu 1—4, naznačen time, što je telo, koje izaziva paljenje, ili usporavanje paljenja ili koje drugo dejstvo načinjeno kao lopta 8, koja prema svome položaju u prostoru 14 sprečava okidanje klina 9 i time otvaranje kanala 12 za vezu između kanala 1 i 4, da bi dejstvovao deo 3, ili omogućava okidanje klina 9 i time direktno paljenje.

8. Projektil po zahtevu 1—4, i 7, naznačen time, što osa klina (9) ne ide kroz sredinu lopte, već na mestu između sredine lopte i ose upaljača, da bi se time pri paljbi izazivalo hvalanje (kočenje) lopte i obezbeđenje položaja iste.

Fig. 1.

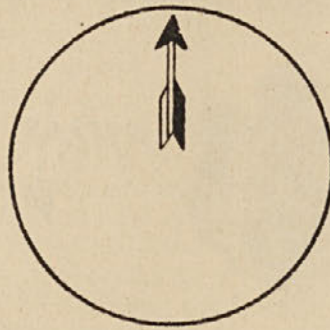

Fig. 2.

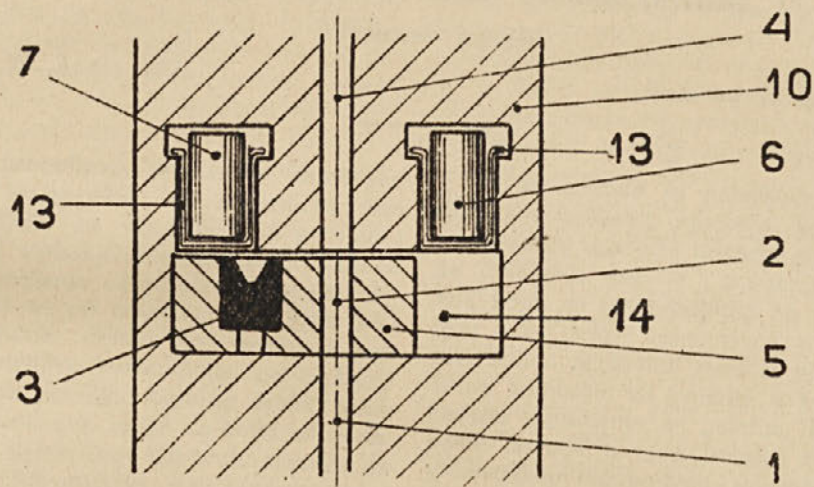

Fig. 3.

